

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

MARIKA KOIVULA

Yhteisöllisen tapahtuman järjestäminen mielenterveys- ja päihdekuntoutujille

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Koivula, Marika: Yhteisöllisen tapahtuman järjestäminen mielenterveys- ja päihdekuntoutujille
Opinnäytetyö, AMK
Sosiaali-alan tutkinto-ohjelma
Marraskuu 2024
Sivumäärä: 35

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää Attendo Linnavuoren asiakkaille tapahtumapäivä, joka lisää yhteisöllisyyttä sekä osallisuutta ja motivoi asiakkaita osallistumaan yhteisölliseen toimintaan. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantajana toimineelle Attendo Linnavuorelle. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja siinä hyödynnettiin teoretietoon pohjautuvaa kirjallisuutta, sekä tutkimuksia.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin osallisuutta, yhteisöllisyyttä, motivaatiota ja yksinäisyyttä, sekä mielenterveyshäiriöitä ja päihderiippuvuutta. Toiminnallinen osuus koostui tapahtumapäivän suunnittelusta, toteutuksesta ja tapahtuman arvioinnista.

Tapahtumapäivä järjestettiin Attendo Linnavuoressa. Yhteisöllinen tapahtuma toteutettiin yhteistyössä autoharrastajien kanssa, jotka tulivat esittelemään asiakkaille ajoneuvojaan. Tapahtuma piti sisällään mukavaa yhdessäoloa ja ruokailun, sekä kuljetuksia ajoneuvoilla. Asiakkaat antoivat palautetta tapahtumasta erillisellä palautuspisteellä tapahtuman aikana ja suusannallista palautetta heti tapahtuman jälkeen sekä myöhemmin erikseen järjestetyssä palauttekeskustelussa. Palautteiden mukaan asiakkaat kokivat tapahtuman positiivisena ja heistä oli mukavaa tavata yksikön ulkopuolisia henkilöitä. Opinnäytetyön toiminnallista osuutta voidaan jatkossa hyödyntää virkistystoiminnan ja yhteisöllisten tapahtumien järjestämisessä.

Avainsanat: yksinäisyys, osallisuus, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Koivula, Marika: Organising a communal event for people with mental health and substance abuse problems

Bachelor's thesis

November 2024

Number of pages: 35

The purpose of this thesis was to organise an event day for the clients of Attendo Linnavuori, which would increase the sense of communality and inclusion and motivate the clients to participate in communal activities. The thesis was carried out for the client Attendo Linnavuori. The thesis was carried out as an active thesis and theory-based literature and studies were availed.

The theoretical part of the thesis dealt with inclusion, communality, motivation and loneliness, as well as mental health disorders and substance abuse. The active part consisted of the planning, execution and evaluation of the event day.

The event day took place at Attendo Linnavuori. The communal event was organised in cooperation with car hobbyists who came to show their vehicles to the clients. The event included a pleasant time spent together and a meal, as well as rides in the vehicles. Clients provided feedback on the event at a separate feedback point during the event and complimentary verbal feedback immediately after the event and later at a separate feedback session. According to the feedback, customers felt the event was positive and that it was nice to meet people from outside the unit. The active part of the thesis can be availed in the future to organise refreshing activities and communal events.

Keywords: loneliness, inclusion, communality

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	6
2.1 Organisaation kuvaus.....	6
2.2 Mielenterveyshäiriöt.....	8
2.3 Päihderiippuvuus	9
2.4 Yksinäisyys.....	9
2.5 Osallisuuden kautta yhteisöllisyyteen	10
2.6 Motivaatio	10
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ.....	11
4 OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT	12
5 TAPAHTUMAPÄIVÄN TOTEUTUS	13
5.1 Tapahtumapäivän suunnittelu	13
5.2 Aukkaiden osallistaminen	15
5.3 Viriketyöryhmän palaverit	17
5.4 Tapahtumapäivän kulku	19
5.5 Palautteen kerääminen.....	22
6 POHDINTA	22
6.1 Eettiset lähtökohdat	22
6.1.1 Tapahtuman palaute.....	23
6.1.2 Yleinen reflektointi	25
LÄHTEET	27
LIITE 1: SAATEKIRJE HENKILÖKUNNALLE	29
LIITE 2: TAPAHTUMAPÄIVÄN ESITE.....	31
LIITE 3: TAPAHTUMAPÄIVÄN AIKATAULU	32
LIITE 4: PALAUTEPISTE.....	33
LIITE 5: HENKILÖKUNNAN JA ASIAKKAIDEN PALAUTELOMAKE	34

1 JOHDANTO

Jokainen ihminen kokee osallisuutensa yksilöllisesti. Osallisuus on siis subjektiivinen hyvinvoinnin tila, joka muotoutuu ihmisten välisessä toiminnassa. Yksilön oma kapasiteetti, sekä luottamus toiseen ihmiseen ja jaetut merkitykselliset kokemukset ovat aineettomia hyvinvoinnin lähteitä. Osallisuutta voidaan lisätä esimerkiksi toimintaympäristön toimivuudella, asiakastietojen selkokieli-syydellä, sekä sillä että asiakas otetaan mukaan laatimaan palvelusuunnitelmaansa ja hän pääsee vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Osallisuuden edistäminen on helpointa ihmisten arkisissa ympäristöissä. Lisäksi erilaiset yhteiset toiminnot, sekä yhteisölliset tapahtumat luovat yhdenvertaisuuden ilmapiirin. (Koivisto ym., 2018, s. 8-9.)

Yksinäisyyttä voivat aiheuttaa erilaiset elämänmuutokset, joita pääsääntöisesti jokainen kohtaa jossain vaiheessa elämäänsä. Pitkäaikainen yksinäisyys voi vaikuttaa siihen, kuinka yksilö näkee itsensä ja muut ihmiset. Haitallinen ajattelu siitä, että on muita huonompi tai erilainen lisää ulkopuolisuuden tunnetta ja yksilö alkaa vältellä sosiaalisia tilanteita. Emotionaalisessa yksinäisyydessä ihmissuhteita on, mutta ne ovat puutteellisia läheisyyden ja merkityksellisyyden suhteen. Sosiaalisessa yksinäisyydessä taas sosiaalisia verkostoja ei juurikaan ole. (Mielenterveystalo, n.d.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella Attendo Linnavuoren asumisyksikön asiakkaiden kokemuksia yhteisöllisyyden merkityksellisyydestä mielen hyvinvoinnissa ja tuoda näkyväksi sen vaikutukset asiakkaille sekä henkilökunnalle. Asumisyksikön asiakkaat koostuvat mielenterveys- ja päihdekuntoutujista. Nämä sairaudet vaikuttavat heikentävästi elämänlaatuun sekä toimintakykyyn. Useasti sairastunut ihminen myös etäänny omisistaan ja läheisistään, sekä mahdollisesti myös muista ihmisistä. Kaikilla asiakkailla ei välttämättä ole ollenkaan asumisyksikön ulkopuolisia sosiaalisia kontakteja, eivätkä

kaikki asiakkaat ole halukkaita osallistumaan yksikössä järjestettävään toimintaan. Mielestäni opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja tärkeä, koska mielen-terveyden ongelmat ja niihin liittyvä syrjäytyminen kasvaa tasaisesti.

Asumisyksikön työskentelyä ohjaa toipumisorientaatiolähtöinen asiakaskäsitys. Toipumisorientaation arvoja ovat itsemääräämisoikeus, osallisuus, ihmisen kasvun mahdollisuus, sekä yksilöllisyys. Toipumisorientaation viitekeh-tyksessä jokainen kuntoutuja on yksilö, jonka toipuminen on henkilökohtainen prosessi. Toipumisorientaatio tarkoittaa yksilölle itselleen sopivaa hoitokoko-naisuutta, jossa korostuu mm. toivon merkitys, identiteetti sekä yksilöllisyys, positiivinen mielenveys ja osallisuus yhteisöissä. (Terveys ja hyvinvoin-ninlaitos, 2023b.)

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä tarkasteltiin toimintapäivän kautta osallisuuden ja yhteisöllisyyden merkitystä mielenveys- ja päihdekuntoutu-jien asumisyksikön asiakkaille.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tilaaja taho, sekä avataan opinnäyte-työn keskeiset käsitteet. Keskeisiä käsitteitä ovat yksinäisyys, yhteisöllisyys ja osallisuus.

2.1 Organisaation kuvaus

Opinnäytetyö toteutettiin omalla työpaikallani Attendo Linnavuoressa, mielen-terveys- ja päihdekuntoutujien asumisyksikössä.

Päärakennuksessa toimii ympärivuorokautinen palveluasuminen kolmessa kerroksessa ja lähistöllä sijaitsee yhteisöllisen ja tuetun asumisen

rivitaloyksiöt. Asiakaspaiikkoja on päärakennuksessa 28 ja rivitaloilla 11. Yksityisyyden takaa jokaisella asiakkaalla oleva oma asunto. Moniammatilliseen työryhmään kuuluu sairaanhoitajia, lähihoitajia, sekä sosionomeja. Työskentelejä ohjaa toipumisorientaatiolähtöinen asiakaskäsitys. Jokainen asiakas määrittelee yhdessä omaohjaajansa kanssa tavoitteet asumiselle ja kuntoutumiselle, jotka kirjataan yksilölliseen asukaskohtaiseen toteuttamissuunnitelmaan. (Attendo, n.d.)

Yksikössä järjestetään monipuolista ryhmätoimintaa useana päivänä viikossa. Tavoitteellisia kuntouttavia ryhmiä ovat esimerkiksi terveystieto- ja ahdistuksen hallintaryhmät. Virikkeelliset ryhmät voivat sisältää, vaikka karaokea laulamista tai askartelua. Yhteisökokous järjestetään kerran viikossa. Yhteisökokouksissa asukkaat pääsevät osallistumaan yksikön toiminnan, sekä ryhmien suunnitteluun. Attendo Linnavuorella toimii myös yksikön omia kokemusasiantuntijoita. Kokemusasiantuntijoiden tehtäviin kuuluu uusien asiakkaiden ja uusien työntekijöiden perehdytys. (Attendo, n.d.)

Asukkaat ovat iältään noin 30–75-vuotiaita. Asiakkailla on erityyppisiä haasteita arjen taidoissaan, sekä elämänhallinnassaan. Jokaisella asiakkaalla on taustallaan jokin päihde- tai mielenterveyden häiriö, jonka vuoksi heidän toimintakykynsä on alentunut. Haasteita voi olla esimerkiksi, vuorokausirytmien ylläpitämisessä, sosiaalisissa suhteissa, oman ympäristön siistinä pitämisessä ja itsestä huolehtimisessa. Asiukkaat voivat olla hyvinkin passivoituneita ja eristäytyneitä tai heidän puheensa voi olla ajoittain niin hajanaista, että he eivät välttämättä tule aina ymmärretyksi. Tällaisissa tilanteissa yksikön yhteiseen toimintaan ja ryhmään osallistuminen saattaa olla vaikeaa. Työntekijöiden päivittäisenä haasteena on saada motivoitua ja kannustettua asiakkaita toimintaan, joka tukee sosiaalista toimintakykyä ja psyykkistä hyvinvointia. Tärkeää onkin iloita kaikista onnistumisista ja muistaa, että toisen asiakkaan kohdalla voi olla suuri asia, että hän esimerkiksi suostuu poistumaan sisätiloista hetkeksi. Toisen asiakkaan kohdalla tämä taas voi olla vaikka toteutunut uimahalli käynti, tai yhteiseen tapahtumaan osallistuminen.

Toipuminen on aina yksilöllinen prosessi. Tähän prosessin aikana ihminen pyrkii tiedostamaan omat vahvuutensa sekä voimavaransa ja hyödyntämään niitä matkalla kohti hyvinvointia, itsenäisempää elämää ja parempaa terveyttä. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden toipumisorientaatiolähtöisessä ajattelumallissa ihminen nähdään kokonaisuutena. Palvelujärjestelmässä korostetaan asiakkaan osallisuutta, tasavertaista kohtaamista, sekä toiveiden huomioon ottamista. Ammattilaisen rooli on tukea yksilöllistä toipumisprosessia ja auttaa asiakasta omien selviytymiskeinojen löytämisessä. (Päihdelinkki, 2019.)

Toipumisprosessista voidaan erotella eri vaiheita ja keskeisiä osaprosesseja. Prosesseja on viisi ja näihin vaikuttamalla pystytään tukemaan ihmisen henkilökohtaista toipumista. Osaprosessien merkitys kuitenkin vaihtelee jokaisen henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Nämä viisi prosessia ovat voimaantuminen, yhteisöllisyys ja kumppanuus, merkitys, identiteetti ja toivo. (Nordling & Rissanen, 2020.)

2.2 Mielenterveyshäiriöt

Mielenterveyskuntoutuja on mielenterveysongelmista kuntoutumassa oleva henkilö (Duodecim, 2021). Mielenterveyttä kuormittavia tekijöitä ovat esimerkiksi erilaiset kriisit, syrjäytyminen ja köyhyys. Mikäli mieltä kuormittavat tekijät kasvavat liian suuriksi, voi tästä seurata mielenterveyden häiriö. Mielenterveyttä vastaavasti vahvistaa suvaitsevainen ilmapiiri, fyysinen terveys, sekä merkitykselliset ihmissuhteet. (Mieli ry, 2021.)

Erilaisia psykiatrisia häiriöitä nimitetään mielenterveyden häiriöiksi. Nämä häiriöt ovat oireyhtymiä, jotka vaikuttavat yksilön ajatuksiin, mielialaan, tunteisiin sekä käytökseen ja joihin liittyy haittaa ja kärsimystä tuottavia psyykkisiä oireita. Vakavimmillaan oireet aiheuttavat yksilöllistä kärsimystä, heikentävät yksilön toimintakykyä, sekä elämänlaatua ja vaikuttavat haitallisesti ihmissuhteisiin. Häiriöt luokitellaan vaikeusasteen ja oireiden mukaan. Hyvällä hoidolla on suuri merkitys mielenterveyskuntoutujan elämässä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2023a; Mieli ry, 2021.)

2.3 Päihderiippuvuus

Riippuvuus voi muodostua joko toimintaan, tai päihdyttävään aineeseen. Riippuvuuden syntyyn vaikuttavat sosiaalisen oppimisen kokemukset lapsuudessa ja nuoruudessa, sekä perinnölliset tekijät. Riippuvuus voi syntyä myös aikuisiällä erilaisten kriisien tai yksilön kokeman stressin seurauksena. Riippuvuuskäyttäytymistä vahvistaa myös erilaiset ympäristötekijät, joissa korostuu esimerkiksi vieraantuminen ja yksinäisyys, sekä epävarmuus tulevaisuudesta. Ympäristö- ja perintötekijät eivät kuitenkaan yksinään tuota riippuvuutta. (Päihdelinkki, 2020.)

Päihteiden käyttö aiheuttaa ongelmia elämän eri osa-alueilla, esimerkiksi vaikeuksia työelämässä, sekä läheisissä ihmissuhteissa ja taloudessa. Päihteiden käytöllä ja psyykkisillä ongelmilla on todettu olevan myös yhteyksiä. Useat päihderiippuvaiset kärsivät ahdistuneisuudesta. Kuitenkin osa vakavistakin psyykkisistä häiriöistä on lieventynyt päihteiden käytön hallinnan myötä. (Päihdelinkki, 2023.)

2.4 Yksinäisyys

Yksinäisyys saattaa hävettää, eikä siitä välttämättä haluta kertoa muille. Yksinäisyys on kuitenkin yleistä ja se koskettaa kaikenikäisiä ihmisiä. Tästä syystä aiheesta on tärkeää puhua. Jokainen ihminen tarvitsee läheisyyttä ja kaipaa hyväksyntää, sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tunnetta siitä, että on tärkeä toiselle. Vaikka ihmisellä olisi paljon ystäviä hän saattaa kokea itsensä yksinäiseksi. Yksinäisyys voi liittyä esimerkiksi sopeutumisvaikeuksiin, uuteen elämäntilanteeseen, heikkoon itsetuntoon, masennukseen tai ahdistukseen. On kuitenkin hyvä huomioida, että yksinäisyys ja yksin oleminen ovat erillisiä asioita. Jokainen voi joskus kaivata omaa rauhaa. (Mielenterveyden keskusliitto, n.d.)

Yksinäisyys liitetään useiden terveysongelmien riskeihin kaikissa väestöryhmissä. Yksinäisyys sekä syrjäytyminen sosiaalisista suhteista ovat merkittävä kansanterveydellinen ongelma, jolla on havaittu olevan yhteyttä myös

lyhempään elinikään. Mikäli yksinäisyyttä tarkastellaan psykososiaalisena kuormitustekijänä, voidaan todeta sen vaikuttavan haitallisesti ihmisen kykyyn huolehtia esimerkiksi terveellisestä ruokavaliostaan ja riittävästä liikunnasta, sekä lisäävän päihteiden käyttöä. (Elovainio & Komulainen, 2023, s. 571-575.)

2.5 Osallisuuden kautta yhteisöllisyyteen

Osallisuus on sitä, että ihminen kokee kuuluvansa yhteisöön ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa itseään, yhteisöään ja yhteiskuntaa koskettaviin asioihin. Osallistuminen on aktiivisuutta ja toimintaan mukaan lähtemistä. Hyvä ja tasavertainen vuorovaikutus sisältää kuulluksi tulemistä sekä toisilta oppimista ja on tärkeä tekijä osallisuuden toteutumisessa. Ihmistä voidaan myös kannustaa ja tukea osallisuuteen. (Ilonen, 2014, s. 6-10.)

Yhteisöllisyydestä syntyy uusia toimintatapoja. Yhteisöt ja yhteisöllisyys ovat välttämätön osa ihmisen olemassaoloa. Nykyajan kaupungistumisen myötä yhteisöllisyys on vähentynyt ja muuttanut muotoaan. Perinteisessä ajattelussa yhteisö miellettiin perheeksi, suvuksi tai kyläksi. Nykyään yhteisöllisyyttä voi syntyä yhteisen toiminnan tai harrastusten kautta, sekä esimerkiksi virtuaaliyhteisöissä. Yhteisön jäsenillä kaikilla ihmisillä on oma roolinsa ja heillä tulee myös olla mahdollisuus vaikuttaa yhteisönsä asioihin. Yhteinen päätöksen teko voi olla haastavaa yhteisössä, joten hyvän ja avoimen vuorovaikutuksen merkitys korostuu heti päätöksenteon valmisteluvaiheessa. (Sitra, n.d.)

2.6 Motivaatio

On olemassa kaksi tapaa motivoitua tekemisestä. Nämä ovat ulkoinen motivaatio ja sisäinen motivaatio. Ulkoisessa motivaatiossa tekeminen on väline, jolla saavutetaan jokin ulkoinen päämäärä. Tekeminen tuntuu kuitenkin ikään kuin toiminnolta, joka on pakko suorittaa, koska muuta ei voi. Ulkoisessa motivaatiossa yksilö joutuu pakottamaan itsensä tekemään kyseistä asiaa, joka on henkisesti kuluttavaa. Sisäisessä motivaatiossa yksilö hakeutuu tekemään häntä kiinnostavia asioita. Sisäisesti motivoivien aktiviteettien tekeminen ei

varsinaisesti kuormita yksilöä, koska hänellä on halu tehdä kyseisiä, häntä innostavia ja kiinnostavia asioita. Yksilö ei siis joudu pakottamaan itseään tällaiseen toimintaan. Sisäinen motivaatio nousee yksilöstä itsestään, koska hän tekee juuri niitä asioita, jotka kokee mielekkäiksi. (Martela & Jarenko, 2014, s. 14.)

Arvo- ja hyväksyntäpohjainen lähestymistapa on yksi keino tukea käyttäytymisen ja motivaation muutosta. Motivaatio muutokseen syntyy yksilön tärkeiksi kokemista asioista ja arvoista. Muutoksessa olennaista on pienet teot, jotka ovat heti toteutettavissa. Tekojen avulla edetään kohti tavoitteita. (Työterveyslaitos, n.d.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli Attendo Linnavuoren viriketoiminnan kehittäminen, sekä yhteisöllisyyden ja asiakkaiden sosiaalisten kontaktien lisääminen.

Toiminnallisen opinnäytetyön ensimmäisenä tavoitteena oli suunnitella ja järjestää Attendo Linnavuoren asiakkaille yhteisöllinen toimintapäivä, johon osallistuu asumisyksikön ulkopuolisia autoharrastajia. Toimintapäivän tavoitteena oli motivoida asiakkaita yhteisölliseen toimintaan ja tarjota heille positiivinen kokemus yhteisöllisyydestä toimintapäivän avulla, jossa valitsee suvaitsevaisen, sekä tasavertainen ilmapiiri ja jossa jokainen ihminen otetaan vastaan sellaisena kuin hän on. Toimintapäivä tukee asiakkaiden sosiaalisia taitoja ja rohkaisee asiakkaita luomaan uusia sosiaalisia kontakteja, sekä hyviä muistoja.

Opinnäytetyön toisena tavoitteena oli virike- ja ryhmätoiminnan kehittäminen. Tavoitteena oli luoda asiakkaita osallistava ja mielekäs tapahtuma, joka

motivoi asiakkaita jatkossakin osallistumaan yhteiseen toimintaan. Toimintapäivästä kerätyn palautteen perusteella voidaan kehittää virike- ja ryhmätointa asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Tärkeää oli kuulla asiakkaiden palautetta myös siitä, kokivatko he yksikön ulkopuoliset toimintaan osallistuvat henkilöt positiivisena ja heille mieleisenä asiana. Palautetta kerättiin suusanallisesti koko toimintapäivän ajan, sekä vielä päivän päätteeksi ”helmi purkkiin” menetelmän avulla.

4 OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT

Toiminnallinen opinnäytetyö on tutkimuksellisen kehittämisen tapa, jonka tavoitteena on luoda ammatillinen tuotos, joka palvelee toimintaympäristöä tai kohderyhmää. Esimerkkejä toiminnallisen opinnäytetyön toteutuksesta ovat erilaiset ryhmät, koulutukset, kurssit, tapahtumat, toimintapäivät ja taide-esitykset. Kehittämistoiminta mahdollistaa ammatillisen arjen tiedon jakamisen ja lisäksi muodostaa uutta tietoa, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen. (Kostamo ym., 2022, s. 9–14.)

Toiminnallisen opinnäytetyön työskentelyvaiheita ovat aloitusvaihe, suunnitteluvaihe, esivaihe, käytännön toteutus, tarkistusvaihe, viimeistely ja valmiin tuotoksen esittäminen. Nämä vaiheet ovat tärkeää huomioida toiminnallisen opinnäytetyön sujumuuden kannalta. Aloitusvaihe antaa toiminnalliselle opinnäytetyölle suunnan, joka muodostuu toimintaympäristöstä ja mukana olevista toimijoista, kehittämistarpeesta, sekä kehittämistehtävästä. Suunnitteluvaiheessa tehdään kirjallinen tuotos, johon kirjataan muun muassa työn tavoitteet, työn vaiheet, ympäristö, avainhenkilöt, tiedonhankintamenetelmät, sekä dokumentointitavat ja dokumenttien käsittely. Esivaihe on lyhyt ja siinä käydään suunnitelma läpi toimintaympäristössä. Toteutusvaihetta kuvataan pitkäksi ja vaativaksikin vaiheeksi, jossa yhdistyy kaikki toiminnallisen opinnäytetyön osatekijät. Tarkistusvaiheessa, eli arviointivaiheessa toimijat käyvät läpi syntynyttä tuotosta. Viimeistelyvaiheessa siistitään ja hiotaan

kehittämishankeraporttia, sekä valmista tuotosta. Viimeistelyvaiheeseen on hyvä varata aikaa. Viimeistelyvaiheen jälkeen esitellään valmis tuotos. (Salonen, K., 2013, s. 17–19.)

Ryhmähaastattelu on hyvä aineistonkeruu menetelmä silloin, kun ryhmään osallistuvat henkilöt ovat esimerkiksi samaa potilas- tai ammattiryhmää. Ryhmän sisäisen vuorovaikutuksen avulla haastatteluun osallistuville henkilöille saattaa nousta esiin ajatuksia omista kokemuksistaan, kun he kuulevat toisen ryhmäläisen kertomia kokemuksia. Ryhmähaastattelukertoja tarvitaan yleensä vähemmän yksilöhaastatteluihin verraten. Haastatteluilla voidaan kerätä tietoa myös sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät esimerkiksi sairauden vuoksi kykene kyselyihin vastaamaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2013, s.126.)

5 TAPAHTUMAPÄIVÄN TOTEUTUS

5.1 Tapahtumapäivän suunnittelu

Valitsin opinnäytetyöni toteutustavaksi toiminnallisen opinnäytetyön. Opinnäytetyön tavoitteena oli järjestää mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisyksikön asiakkaille toimintapäivä. Toiminnallinen opinnäytetyö on menetelmänä itseäni kiinnostava ja työelämän yhteistyökumppaniksi valikoitui luontevasti oma työnantajani ja oma työpaikkani, jossa kuulun myös viriketyöryhmään. Työryhmässä olimme keskustelleet paljon siitä, kuinka tärkeää on aktivoida asiakkaita osallistumaan yhteiseen toimintaan ja kartoittaa sellaista toimintaa, joka on juuri heille mielekästä. Osa asiakkaista eristäytyy helposti ja motivointi yhteiseen tekemiseen saattaa olla haastavaa. Keskusteluissa oli tullut kuitenkin esiin ajatus myös siitä, että kokevatko kyseiset yksilöt itsensä sittenkään yksinäisiksi.

Asumisyksikössä järjestettiin kerran aikaisemmin ”Wanhat autot” toimintapäivä. Toimintapäivä koettiin asukkaiden ja henkilökunnan mukaan

lämminhenkiseksi ja yhteisölliseksi tapahtumaksi, joka innosti mukaan myös sellaisia asiakkaita, jotka ovat sosiaalisesti vetäytyneitä. Tapahtuman positiivisten vaikutusten vuoksi itselleni heräsi ajatus siitä, että se olisi tärkeää järjestää uudelleen ja kartoittaa asiakkaiden ajatuksia tapahtuman merkityksellisyydestä. Tarkoitukseni oli tuoda tulevaan toimintapäivään lisää yhteisöllisyyttä yhteisen mukavan tekemisen merkeissä ja kerätä päivän päätteeksi asiakailta palautetta, jota voidaan jatkossa hyödyntää esimerkiksi viriketoiminnan kehittämisessä.

Esittelin ajatukseni toiminnallisesta opinnäytetyöstä ja työn aiheesta esihenkilölleni, jonka jälkeen olin yhteydessä autoharrastajien yhteyshenkilöön. Saatuani tiedon siitä, että autoharrastajat pääsevät paikalle tänäkin kesänä, osallistuin viriketyöryhmän palaveriin, jossa esittelin opinnäytetyön aiheen ja suunnittelimme yhdessä työryhmän kanssa toimintapäivälle sopivaa ajankohtaa.

Seuraavaksi suunnittelin toimintapäivän sisällön ja tein saatekirjeen tapahtumasta henkilökunnalle (LIITE 1). Toimintapäivän suunnittelussa olen ottanut huomioon asiakkaiden toiveet, jotta he pääsisivät tällä kertaa ajoneuvojen kyytiin. Viriketyöryhmän palavereissa varmistin henkilökunnalta aikataulun sopivuuden ja suunnittelimme päivän kulun niin, että se sopi asumisyksikön päivärhythmiin. Asiakkaille pidettiin oma info toimintapäivästä hyvissä ajoin ennen tapahtumaa, jotta he saivat esittää mahdollisia mieleen nousevia kysymyksiä. Kerroksiin jaettiin myös tapahtumapäivän esite (LIITE2). Infossa asiakkaille kerrottiin, että tapahtuma on osa opinnäytetyötä ja osallistuminen, kuten myös palautteen antaminen on vapaaehtoista. Palaute annettiin nimettömänä, eikä siitä ole henkilöitä tunnistettavissa. Tapahtumassa kuvattiin paljon. Autoharrastajille välitettiin etukäteen tieto siitä, että kuvatussa ja julkaistavassa materiaalissa ei saa näkyä tunnistettavia henkilöitä, ellei tähän ole lupaa asianosaisilta.

5.2 Aukkaiden osallistaminen

Asiakkaille pidettiin tapahtuman infotilaisuus neljä viikkoa ennen toimintapäivää. Työntekijöille annettiin tapahtuman saatekirje jo aikaisemmin, joten he olivat sen perusteella kertoneet ennen infotilaisuutta asiakkaille, että yksikössä järjestetään jälleen viime vuoden kaltainen autotapahtuma. Työntekijät kertoivat, että he olivat motivoineet asiakkaita osallistumaan infotilaisuuteen muistelemalla asiakkaiden kanssa, mitä kaikkea mukavaa edellisessä tapahtumassa oli ollut. Asiakkaat olivat siis jo hyvissä ajoin tietoisia tulevasta ja saivat aikaa valmistautua osallistukseen. Työntekijät kertoivat, että osa asiakkaista oli innoissaan tulevasta tapahtumasta ja sitä alettiin odottaa heti hyvillä mielin.

Infotilaisuuden aikataulu suunniteltiin yhdessä henkilökunnan kanssa niin, että se sopi parhaalla tavalla yksikön ja asiakkaiden päivärytmiin. Infotilaisuuden yhteydessä tarjottiin päiväkahvit ja kerrokset olivat muokanneet kahviaikoja niin, että ensimmäisessä kerroksessa aloitettiin kahvit aikaisemmin. Jokaisella kolmella kerroksella varattiin aikaa infolle noin 30 minuuttia. Info aloitettiin ensimmäisestä kerroksesta ja tästä siirryttiin ylempiin kerroksiin. Tukiasuntojen työntekijöiden kanssa oli sovittu, että heidän asiakkaillensa ei pidetä erillistä infotilaisuutta, vaan heidän asiakkaansa saavat halutessaan osallistua ensimmäisen kerroksen infotilaisuuteen. Tukiasuntojen työntekijät veivät tämän tiedon asiakkaille ennen infotilaisuutta.

Tukiasunnoilta ei osallistunut infotilaisuuteen asiakkaita, mutta tilaisuuden päätteeksi yksi asiakas tuli käymään päätalolla, joten hänelle näytettiin tulevan tapahtuman esite ja kerrottiin tapahtuman sisällöstä. Asiakas ei ollut osallistunut tapahtumaan viime vuonna ja hän kiitti kovasti, kun hänen kanssa käytiin läpi tapahtumaa, vaikka hän ei infoon osallistunutkaan.

Kaikki päätalon asiakkaat eivät osallistuneet infotilaisuuteen. Osa asiakkaista ilmaisi selkeästi, että eivät halua osallistua tällaiseen tapahtumaan ja osa jätti vain tulematta. Tämä oli kuitenkin odottavissa, koska sairauksien vuoksi heidän sosiaalinen toimintakykynsä on alentunut ja he ovat passivoituneita sekä eristäytyneitä. Edellä mainituiden syiden vuoksi kyseessä oli vaikeasti

motivoitava asiakaskunta. Muutama asiakas oli myös sairaalahoidossa infotilaisuuden aikana. Jokaisella kerroksella oli kuitenkin osallistujia yllättävän hyvin.

Infotilaisuudessa asiakkailta kysyttiin muistavatko he viime vuoden tapahtuman, ja mitä heillä on jäänyt edellisestä tapahtumasta mieleen. Kaikki asiakkaat eivät kommentoineet tähän, mutta nyökkäilivät, kun toiset asiakkaat kertoivat muistojaan. Asiakkaat muistelivat tapahtumaa positiiviseen sävyyn. Toimintapäivän esite kiersi kaikilla asiakkailla ja heille kerrottiin, että tapahtuma on osa opinnäytetyötä, johon osallistuminen on vapaaehtoista kuten myös palautteen antaminen, joka tapahtuu anonyymisti. Asiakkaita motivoitiin osallistumaan tulevaan tapahtumaan positiivisten mielikuvien ja muistojen kautta. Asiakkaita muistutettiin myös siitä, että autoharrastajat antoivat edellisen tapahtuma jälkeen positiivista palautetta asiakkaille ja kertoivat, kuinka mukava tapahtuma oli ollut myös heidän mielestään ja kuinka mukavaa oli ollut päästä tutustumaan asumisyksikköön ja sen asukkaisiin. Asiakkaita motivoi osallistumaan tapahtumaan myös tieto siitä, että siellä on mahdollisuus tavata tuttuja kasvoja viime kerralta. Asiakkaat halusivat tietää, minkälaisia ajoneuvoja tapahtumaan on tulossa ja mitä ruokaa siellä on tarjolla. Kaikki asiakkaat eivät olleet innoissaan tapahtumasta ja osa ilmoitti, että eivät aio osallistua. Asiakkaiden kanssa keskusteltiin siitä näkökulmasta, mitä mahdollista haittaa olisi toimintapäivään osallistumisesta, tähän näkökulmaan asiakkaat eivät osanneet kertoa perusteluita. Asiakkaille kerrottiin, että tapahtumassa on rento ilmapiiri ja päivän kulku on joustava. Paikalle saa tulla silloin kun itse haluaa ja olla niin kauan kuin haluaa. Tämä tieto helpotti selkeästi toisia asiakkaita. Asiakkaita motivoitiin myös kertomalla, että ruokailu on tällä kertaa järjestetty etupihalla, ajoneuvojen läheisyydessä. Näin ollen jo ruokailuun osallistuessa pääsee katselemaan tapahtumaa. Asiakkaita osallistettiin tapahtumaan kysymällä onko heillä toiveita tai ajatuksia toimintapäivän sisältöä ajatellen, tai onko heillä halukuutta osallistua esimerkiksi toimintapäivän järjestelyihin jollain tavalla. Kukaan asiakkaista ei tuonut esiin halukuutta osallistua järjestelyihin, mutta yksi asiakas toivoi, että tapahtumassa olisi esillä luonnosta kerättyjä kukkia. Asiakkaan kanssa sovittiin, että hän käy yhdessä ohjaajan kanssa keräämässä kukkia tapahtumaa edeltävänä päivänä. Toimintakykyisemmiltä

asiakkailta kysyttiin, voiko heiltä pyytää toimintapäivänä apua tavaroiden kantamisessa ja järjestelyissä tarpeen mukaan. Kaikki kyseiset asiakkaat suostuivat tähän.

Jokaiselle paikalla olevalle päätalon asiakkaalle, joka ei halunnut osallistua yhteiseen infotilaisuuteen esiteltiin henkilökohtaisesti tulevaa tapahtumaa. Heidän kanssaan katsottiin yhdessä läpi esitettä ja kerrottiin tapahtuman sisällöstä. Nämä keskustelut tapahtuivat joko asiakkaiden huoneissa tai kohdassa käytävällä tai piha-alueella.

5.3 Viriketyöryhmän palaverit

Ennen tapahtumapäivää järjestettiin kolme viriketyöryhmän palaveria tapahtumapäivään liittyen. Palaverit järjestettiin asumisyksikössä ja niihin osallistui lisäksi noin neljä työntekijää jokaisella kerralla. Viriketyöryhmän palavareihin osallistuminen oli tärkeää toiminnallisen opinnäytetyön sujuvuuden kannalta, koska olin itse opintovapaalla, enkä näin ollen pystynyt osallistumaan fyysisesti kaikkiin järjestelyihin, joita toimintapäivän toteuttaminen vaati. Palavereihin oli varattu aikaa noin tunti kertaa kohden. Palavereiden välillä pidin aktiivisesti yhteyttä viriketyöryhmän yhteyshenkilön kanssa. Näin tapahtumapäivän suunnittelu pysyi ajantasaisena koko ajan ja tarpeellinen tieto kulki minun ja henkilökunnan välillä.

Ensimmäisessä viriketyöryhmän palaverissa keskustelimme edellisen vuoden tapahtumasta ja kerroin työryhmälle mitä muutoksia olin suunnitellut tulevaan tapahtumaan. Suunnittelun aloitimme valitsemalla tapahtumalle kaksi vaihtoehtoista ajankohtaa, joista autoharrastajat valitsivat heille sopivimman. Päätimme kellonajan, koska tapahtuma alkaa ja arvioimme myös tapahtuman mahdollisen osallistujamäärän. Tärkeänä huomiona ensimmäisessä palaverissa nousi esiin henkilökunnan mitoitus, koska yksikön normaalista arjesta poikkeavat erilaiset tapahtumat ja toiminnot vaativat aina myös erilaisia järjestelyjä sekä lisäkäsiä. Viriketyöryhmäläiset veivät heti palaverin jälkeen

esihenkilölle toiveen henkilökunnan lisäämisestä ja vuorossa olevien työntekijöiden vuorojen pidentämisestä mahdollisuuksien mukaan tapahtumapäivänä. Yksi vapaaehtoinen henkilö ilmoittautui myös avuksi. Ennen tapahtumapäivää yksikössä järjestettiin läheistenpäivä, jossa asiakkaiden läheisiä informoitiin tulevasta tapahtumasta. Tapahtumaa mainostettiin myös ennakkoon Attendo Linnavuoren sosiaalisessa mediassa.

Seuraavat palaverit pitivät sisällään muun muassa budjetointia, aikataulutusta, sekä tapahtuma ympäristön suunnittelua ulkona. Päätimme, että asiakkailta perutaan tapahtumapäivänä keittiöltä tuleva lounas ja tapahtumassa tarjotaan ruoaksi grillimakkaraa ja ruokaisaa salaattia, sekä jälkiruoaksi kahvia, pullaa ja mehua. Tapahtuma järjestettiin viime vuoden tapaan yksikön piha-alueella. Piha-alueella suunnittelimme etukäteen, kuinka paljon tarvitsemme pöytiä ja tuoleja tarjottavia, sekä ruokailijoita varten, sekä mihin nämä ja grillauspisteet sijoitetaan. Päätimme sijoittaa grillauspisteet etupihalle, tapahtuman ytimeen, jotta tapahtuma säilyy mahdollisimman yhteisöllisenä ja tapahtumaan osallistuvilla on luontevia tilaisuuksia tutustua toisiinsa syömisen ohessa ja seurata tapahtumaa.

Edellisellä kerralla ajoneuvoja saapui todella paljon tapahtumaan, joten tänä vuonna suunnittelimme jo etukäteen autojen sijoittelun ja henkilökuntaa informoitiin omien autojen siirtämisestä pois tapahtuma-alueelta jo hyvissä ajoin. Sovin myös autoharrastajien yhteyshenkilön kanssa, että hän tulee tuntia ennen tapahtuman alkua paikalle ohjaamaan saapuvia kulkuneuvoja sovituille paikoille.

Viimeisessä palaverissa teimme tarkan suunnitelman tapahtumapäivän aikataulusta ja työnjaosta, näin jokainen vuorossa oleva työntekijä tiesi roolinsa tapahtumapäivänä. Viriketyöryhmän yhteyshenkilö kirjoitti suunnitelman puhtaaksi ja välitti tämän tiedoksi henkilökunnalle (LIITE 3, liitteestä poistettu työntekijöiden nimet). Uudet työvuorolistat päivitettiin palaveriin mennessä, joten tämän pohjalta työnjako onnistui sujuvasti. Ennen tapahtumapäivää henkilökunta kävi kaupassa tekemässä tarvittavat ostokset, tilasivat keittiöltä sovitut ruoat ja ilmoittivat keittiölle muutokset ruokailussa, sekä varmistivat kaasun

riittävyden grillaukseen. Tärkeää oli myös kartoittaa ajoissa mitä tarjoiluastioita tarvitaan ja mistä kerroksesta siirretään kalusteet ulos tapahtumapäivänä. Autoharrastajat ilmoittivat etukäteen, että tapahtumassa on mahdollista päästä ajelulle traktorin vetämällä perävaunulla. He toivoivat saavansa etukäteen tiedon siitä, kuinka monta asukasta haluaisi ajelulle lähteä. Henkilökunta kartoitti halukkaat osallistujat ennakkoon, ja ilmoitin tämän tiedon autoharrastajien yhteyshenkilölle. Autoharrastajat toivoivat, että joku henkilökunnasta lähtisi mukaan ajelulle. Tämä otettiin myös huomioon aikataulutusta tehdessä.

5.4 Tapahtumapäivän kulku

Tapahtumapäivänä oli lämmin ilma ja aurinko paistoi koko tapahtuman ajan. Tämä helpotti päivän järjestelyjä, sekä motivoi asiakkaita osallistumaan tapahtumaan. Sateen sattuessa olisimme joutuneet paistamaan makkarat uunissa ja ruokailemaan sisällä. Todennäköisesti asiakkaita olisi ollut myös haastavampaa saada innostumaan ajoneuvojen katselusta vesisateessa.

Tapahtumapäivänä oli saatu paikalle hyvin lisähenkilökuntaa ja osaa vuoroista oli pidennetty, joten tapahtuman järjestelyt saatiin hyvissä ajoissa käyntiin. Järjestelyt sujuivat hyvin ennalta sovitun aikataulun mukaisesti ja jokainen vuorossa oleva työntekijä tiesi tehtävänsä. Vaikka jokaisella oli ennalta sovittu tehtävä, kaikki paikalla olevat työntekijät auttoivat joustavasti tarpeen mukaan. Ennen tapahtuman alkua valmisteltiin ruoat ja järjesteltiin tarjoiluastiat. Tuolit ja pöydät kannettiin ulos yksiköstä asiakkaan avustuksella. Tuolien ja pöytien määrää lisättiin ennalta suunnitellusta poiketen, koska tarjottavat veivät suuren osan pöytätilasta, eikä asiakkailla olisi jäänyt tarvittavaa tilaa ruokailuun. Tätä lisätilaa saimme siirtämällä ulkokalusteita etupihalle. Grilli siirrettiin myös etupihalle. Vapaaehtoinen apulainen toi toisen grillin mukanaan, jotta saimme grillattua helpommin suuren määrän makkaroita. Palautepiste oli suunniteltu grillipaikan yhteyteen, mutta päätin kuitenkin ottaa kotoa mukaan erillisen kojun, johon järjestelin palautepisteen.

Asiakkaita kerääntyi jo hyvissä ajoin ennen tapahtuman alkua ulos odottamaan ajoneuvoja, sekä ruokaa. Tunnelma oli iloinen heti alusta alkaen ja hyväntuulista puheensorinaa kuului monesta suunnasta. Autoharrastajien yhteyshenkilö saapui paikalle sovitusti ennen muita kuljettajia. Osa asiakkaista tunnisti yhteyshenkilön viime vuodelta ja kävi heti tervehtimässä häntä. Palautepiste kiinnosti asiakkaita kovasti ja kerroin jokaiselle läsnäolijalle, kuinka palautepiste toimii. Kehotin heitä myös tutustumaan palautteen antoon liittyvään ohjeistukseen, joka oli palautepisteellä (LIITE 4). Henkilökuntaa muistutin siitä, että he ohjaavat asiakkaita palautepisteelle tapahtuman aikana ja keräävät asiakkaiden mahdollisesti antamaa suusanallista palautetta. Sovimme henkilökunnan kanssa, että yksi työntekijä valvoo palautepisteellä ja auttaa asiakkaita tarpeen mukaan palautteen antamisessa. Kaikki järjestelyt saatiin hyvissä ajoin valmiiksi ja päätimme aloittaa ruokien tarjoilun jo heti ensimmäisten ajoneuvojen saavuttua, koska halusin pitää päivän aikataulun mahdollisimman joustavana. Ajoneuvoja alkoi saapua pikkuhiljaa enemmän ja työntekijät ohjasivat asiakkaita ulos. Aluksi asiakkaat ja henkilökunta kerääntyivät pihan reunalle seuraamaan ajoneuvojen saapumista, mutta hetken kuluttua asiakkaat rohkaistuivat katselemaan ajoneuvoja lähemmin ja keskustelemaan kuljettajien kanssa. Ohjeistin kuljettajia hakemaan myös ruokaa sopivan hetken tullen.

Asiakkaat odottivat kovasti traktoreita paikalle ja monet olivatkin kovin innostuneita, kun traktoreita saapui paikalle kaksin kappalein. Ajelu traktorin perävaunussa oli hitti ja kyytiin lähti myös sellaisia asiakkaita, jotka eivät olleet ilmoittautuneet ennakkoon. Tapahtumaan osallistui tänä vuonna myös autoharrastajien läheisiä, yhden asiakkaan ystävä, sekä vapaalla oleva työntekijä lastensa kanssa. Asiakkaista oli selkeästi mukavaa nähdä työntekijä normaalista poikkeavassa roolissa ja päästä myös tutustumaan hänen lapsiinsa yhteisen toiminnan lomassa. Asiakkaat ottivat myös paljon kontaktia autoharrastajien läheisiin ja keskustelu oli luontevaa. Aivan kaikki asiakkaat eivät halunneet tulla ulos, mutta oli kuitenkin hienoa nähdä osan heistä seuraavan tapahtumaa ikkunasta. Myös sellainen asiakas katseli tapahtumaa pitkään ikkunan takaa, joka oli ilmoittanut, että tapahtuma ei kiinnosta häntä yhtään.

Ajoneuvoja osallistui tapahtumaan harmillisesti huomattavasti vähemmän kuin viimevuonna. Asiakkaat huomasivat tämän myös, mutta totesivat että kuitenkin paikalla oli sellaisia ajoneuvoja, joita ei ollut viime kerralla. Katseltavaa siis riitti. Osa asiakkaista otti itse valokuvia tapahtumasta omalla puhelimellaan tai sitten he pyysivät ohjaajia kuvaamaan haluamansa ajoneuvon. Asiakkaat saivat myös halutessaan polaroid-kuvan itsestään ja lempiautostaan tapahtumaan varten hankitulla uudella kameralla. Kuvia otettiin paljon ja asiakkaiden kanssa ihailtiin niitä heti porukalla. Tapahtuman loppupuolella paikalla oli vielä muutamia ajoneuvoja. Kuljettajat yllättivät asiakkaat kertomalla, että heidän olisi mahdollista päästä ajelulle. Asiakkaat innostuivat tästä todella paljon ja yllättäen he halusivat ajelulle kaikilla mahdollisilla ajoneuvoilla. Innostus oli niin suurta, että asiakkaita piti hieman ohjata odottamaan vuoroaan, koska innokkaimmat olisivat hypänneet kyytiin välittämättä siitä, oliko joku muu odottamassa vuoroaan kyseiseen ajoneuvoon. Ajelut sujuivat hienosti ja oli mahtavaa huomata, kuinka luontevasti samassa autossa istuivat asiakkaat, asiakkaan ystävä, sekä työntekijän lapset. Kyydissä olevat saateltiin aina heilutuksin matkaan ja pihaan palasi hymyileviä kyytiläisiä. Ajoneuvojen kuljettajat ja läheiset toimivat isossa roolissa ohjatessaan ja avustaessaan asiakkaita ajoneuvojen kyytiin ja kyydistä pois. Alkuun ohjaajat olivat avustamassa, mutta huomasimme pian, että meitä tässä tilanteessa tarvittiin. Kuljettajat ajoivat niin kauan, että jokainen asiakas pääsi ajelulle haluamansa ajoneuvon kyydissä. Asiakkaat kiittelivät kuljettajia ja ajelujen jälkeen he vertailivat keskenään, kuinka monen ajoneuvon kyydissä kukin oli ollut. Tapahtuman päätteeksi osa asiakkaista kertoi, kuinka mukavaa oli tutustua uusiin ihmisiin ja kuinka mukavia kaikki kuljettajat olivat.

Tapahtuman loputtua pihan siivoukseen osallistui henkilökunnan lisäksi tuttuja autoharrastajia läheisineen, sekä vapaaehtoisia. Tapahtumassa otettiin paljon valokuvia ja tapahtumasta tehtiin julkaisu Attendon sosiaaliseen mediaan. Autoharrastaja jakoivat kuvia omilla sivuillaan ja yksi harrastaja kuvasi tapahtumasta myös youtube-videon ([Harrasteautotapahtuma Linnavuorella 2024 - YouTube](#)).

5.5 Palautteen kerääminen

Palautetta kerättiin tapahtumapäivän aikana palautepisteellä. Palautetta annettiin laittamalla helmi sellaiseen ämpäriin, joka vastasi henkilön mielipidettä tapahtumapäivästä. Ämpäreitä oli kaksi joista toisessa luki ”kiva tapahtuma” ja toisessa ”en tykännyt”. Palautetta antoi 28 henkilöä. Asiakkaat kertoivat myös välitöntä palautetta tapahtuman aikana. Lisäksi ohjaajat keräsivät tapahtumapäivän päätyttyä asiakkailta suusanallista palautetta, joka kirjattiin palautelomakkeeseen anonymisti (LIITE 5). Samaan lomakkeeseen kirjattiin myös ohjaajien oma anonymi palaute tapahtumasta.

Asiakkaille järjestettiin erillinen palautekeskustelu kahden viikon kuluttua tapahtumasta. Keskustelun pohjana ei käytetty valmiita kysymyksiä, vaan asiakkaat kertoivat itse tuntemuksiaan ja ajatuksiaan tapahtumasta. Jokaisella kerroksella järjestettiin oma keskustelu kerrosten asiakkaiden kesken porrastetulla aikataululla. Palautekeskustelun osallistumisprosentti vaihteli kerrosten välillä.

6 POHDINTA

Tässä luvussa kerrotaan eettisistä lähtökohdista ja tapahtuman saamasta palautteesta, sekä yleisestä reflektoinnista.

6.1 Eettiset lähtökohdat

Opinnäytetyön aiheen varmistuttua osallistuin viriketyöryhmän palaveriin, jossa kerroin henkilökunnalle opinnäytetyön tarkoituksen ja kävin läpi toiminnallisen osuuden aikataulun. Viriketyöryhmässä teimme suunnitelman henkilökunnan osallisuudesta toimintapäivään liittyen. Seuraavaa viriketyöryhmän palaveria varten olin tehnyt henkilökunnalle saatekirjeen (Liite 1), jossa

kerrottiin tarkemmin toimintapäivästä ja palautteen keräämisestä. Saatekirjeeseen en lisännyt yhteystietojani, koska toteutin opinnäytetyön omalla työpaikallani.

Henkilökuntaa tiedotettiin siitä, että asiakkaiden osallistuminen tapahtumapäivään on vapaaehtoista kuten myös palautteen antaminen, joka tapahtui anonymisti. Autoharrastajille välitettiin etukäteen tieto siitä, että tapahtumassa otettuja valokuvia ja tallenteita ei saa julkaista, mikäli niissä näkyy tunnistettavasti yksikön asiakkaita tai henkilökuntaa, eikä tähän ei ole asianosaisten suostumusta.

Asiakkaille pidettiin opinnäytetyön infotilaisuus ennen tapahtumapäivää. Infotilaisuudessa käytiin suullisesti läpi tapahtumapäivän sisältöä. Infotilaisuudessa myös kerrottiin asiakkaille, että tapahtumapäivään osallistuminen ja palautteen antaminen on vapaaehtoista ja palautteen antaminen tapahtuu anonymisti tapahtumapäivän päätteeksi. Lisäksi kerätään suusanallisesti palautetta asiakkailta koko tapahtumapäivän ajan, sekä erikseen sovittuna ajankohtana tapahtumapäivän jälkeen anonymisti. Tapahtumapäivästä tehtiin julkisteita, jotka jaettiin yksikölle ja tukiasunnoille asiakkaiden nähtäville (Liite 2).

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus ei vaatinut työhön osallistuvien henkilöiden tietojen käyttämistä ja kaikki tapahtumapäivässä mukana olleet asiakkaat tulivat paikalle vapaaehtoisesti. Palautelomakkeeseen kerätyistä palautteista ei ole mahdollista tunnistaa henkilöitä, kuten ei myöskään palautekeskusteluissa annetuista palautteista.

6.1.1 Tapahtuman palaute

Tapahtumapäivän suunnittelussa otettiin huomioon asiakaskunnan haasteet ja tavoitteena oli järjestää rento ja positiivinen päivä, johon huonokuntoisimmatkin asiakkaat voivat osallistua matalalla kynnyksellä. Mielestäni tässä onnistuttiin hyvin ja tämä tuli esiin myös henkilökunnan palautteesta, jossa todettiin:

" Tapahtuma innosti melkein kaikki asiakkaat mukaan"

" rento meininki innosti myös ahdistuneita asiakkaita paikalle"

Henkilökunnan palautteesta kävi myös ilmi, että tapahtumaa oli odotettu kovasti etukäteen. Kuten aiemmin todettiin, asiakkaat voivat sairauksiensa takia olla hyvinkin passivoituneita ja heillä voi olla haasteita sosiaalisissa suhteissa. Tämä huomioon ottaen tapahtuman osallistumisprosentti oli todella hyvä, koska lähes kaikki asiakkaat osallistuivat tapahtumaan

Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena oli lisätä asiakkaiden sosiaalisia kontakteja ja luoda heille positiivinen kokemus yhteisöllisyydestä tapahtumapäivän avulla, sekä motivoida heitä yhteiseen toimintaan. Palautteiden perusteella tapahtumapäivä tuki näitä tavoitteita. Palautteiden mukaan suurin osa asiakkaista koki, että parasta tapahtumassa olivat ajoneuvot. Ajoneuvot motivoivat heitä osallistumaan tapahtumaan ja käymään keskusteluja kuljettajien kanssa. Moni asiakas rohkaistui myös ajoneuvojen kyytiin. Kuten aiemmin todettiin, sisäinen motivaatio nousee yksilöstä itsestään, koska hän tekee niitä asioita, jotka kokee mielekkäiksi. Yksi asiakas kommentoi tapahtumaa näin:

"kiva kun viittivät tulla autoilla, vähän tollaista vanhaa tunnelmaa"

Asiakkaat myös rohkaisivat toisiaan keskusteluihin kuljettajien kanssa, sekä lähtemään ajoneuvojen kyytiin. Yhteinen toiminta luo tiiviimmän yhteisön ja lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta. Ajoneuvojen jälkeen eniten palautetta saivat autoharrastajat. Palautteissa kommentoitiin, kuinka mukavaa oli tavata tuttuja kasvoja viime vuodelta ja kuinka mukavaa oli tutustua myös uusiin ihmisiin. Kuten aiemmin todettu, osallisuus on sitä, että ihminen kokee kuuluvansa yhteisöön.

Asiakas halusi antaa seuraavanlaisen palautteen autoharrastajille:

" olitte ystävällisiä, iloisella mielellä ja huumoria löytyi"

Kaiken kaikkiaan palaute tapahtumasta oli positiivista ja asiakkaat toivoivat samanlaista tapahtumaa myös ensi vuonna. Asiakkaat muistelivat tapahtumaa positiiviseen sävyyn yhdessä vielä kaksi viikkoa tapahtuman jälkeen toteutetussa palautekeskustelussa ja vertailivat kokemuksia. Tällaiset yhteiset tapahtumat ovat siis selkeästi merkityksellisiä yhteisölle.

Uskon, että tämän kaltaisista yhteisöllisistä tapahtumista, joihin osallistuu myös yksikön ulkopuolisia toimijoita, on hyötyä jatkossakin. Tilaaja taho on päättänytkin ottaa autoharrastajien mahdollistaman tapahtumapäivän joka-vuotiseksi osaksi viriketoimintaa.

6.1.2 Yleinen reflektointi

Mielestäni tapahtumapäivä sujui hyvin. Asiakkaat olivat iloisia ja viihtyivät tapahtumassa. Ratkaisevana tekijänä tähän oli tapahtuman huolellinen suunnittelu yhdessä viriketyöryhmän kanssa. Erittäin tärkeässä roolissa oli viriketyöryhmän yhteyshenkilö, joka välitti minulle ajantasaista tietoa sovittujen asioiden etenemisestä. Tapahtumapäivän aikataulu oli suunniteltu mahdollisimman joustavaksi, joten kiirettä ei tullut missään vaiheessa. Tämä oli itselleni hyvin tärkeää, koska uskoin tämän vaikuttavan suuresti asiakkaiden osallisuuteen. Tapahtumapäivänä valmistelut saatiin ajoissa käyntiin ja henkilökuntaa oli riittävästi paikalla tätä mahdollistamassa.

Henkilökunta antoi yhden kehittämissuosituksen, jossa todettiin, että musiikki olisi voinut olla hyvä lisä tapahtumaan. Olen tästä samaa mieltä. Keskustelimme myös henkilökunnan kanssa siitä, että jatkossa olisi hyvä sopia autoharrastajien kanssa selkeä aloitusaika tapahtumalle. Nyt ajoneuvot saapuivat tiputellen, eikä ollut varmuutta koska kaikki ajoneuvot ovat saapuneet, koska ajoneuvojen lukumäärä ei ollut tiedossa. Toisaalta joustava aloitus mahdollisti kaikkien halukkaiden kuljettajien mukaan pääsyn.

Ruokailu sujui hyvin ja tarjottavat saivat kehuja. Ruokaa oli varattu reilusti ja sitä jäi yli, koska autoharrastajia saapui odotettua vähemmän. Toisaalta asiakkaat olivat tyytyväisiä, kun saivat tarjottavia syödäkseen vielä illallakin. Asiakkaat pitivät hyvänä sitä, että grillauspiste oli siirretty etupihalle autojen luo, eikä se ollut syrjässä takapihalla.

Tapahtuma sai minut miettimään sitä, kuinka tärkeää ihmisille on osallisuus ja yhteisöllisyys ja kuinka isossa roolissa esimerkiksi kuntoutuskotien työntekijät ovat näiden asioiden mahdollistamisessa asiakkaille. Varsinkin heille, joilla sosiaalisia kontakteja ei juurikaan ole. Tästä syystä onkin tärkeää pohtia missä kaikessa voisi käyttää yksikön ulkopuolisia toimijoita, omaisten ja läheisten aktivoimista unohtamatta. Tapahtumapäivästä informoitiin läheisiä läheistenpäivässä ja tapahtumaa mainostettiin sosiaalisessa mediassa. Läheiset olisi voinut kuitenkin kutsua vielä erikseen, koska nyt asiakkaiden läheisiä ei ollut yhtään paikalla.

Opinnäytetyön prosessi oli hieman raskas ja opinnäytetyön etenemistä hidasti henkilökohtainen terveydentilani. Opinnäytetyön teko antoi kuitenkin paljon ja sain hyviä ajatuksia siitä, kuinka järjestää jatkossa vielä toimivampia yhteisöllisiä tapahtumia.

LÄHTEET

Attendo Linnavuori (n.d.). Haettu 13.5.2024. <https://www.attendo.fi/palvelumme/mielenterveys-ja-paihdepalvelut/yksikot-mielenterveys/nokia/attendo-linnavuori/>

Duodecim. (30.8.2021). Mielenterveyskuntoutuja. Lääketieteen sanasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/ltt04244>

Elovainio, M. & Komulainen, K. (2023). Yksinäisyys, sosiaalinen eristyneisyys ja terveys, Duodecim. (s.571-575). <https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo17628.pdf>

[Harrasteautotapahtuma Linnavuoressa 2024 - YouTube](#)

Ilonen, M. (2014). Osallisuuden olotiloissa: opas asumispalvelujen käyttäjille ja työntekijöille. (s. 6-10). https://www.aspa.fi/wp-content/uploads/2020/09/Osallisuuden_olotiloissa-opas.pdf

Kankkunen, P., Vehviläinen-Julkunen, K. (2013). Tutkimus hoitotieteessä.

Koivisto, J., Isola, A. & Lyytikäinen, M. (2018). Osallisuus kuuluu kaikille: Innokylän innovaatiokatsaus. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-077-8>

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. (2022). Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: Opas toiminnalliseen oppimiseen.

Mielenterveyden keskusliitto. (n.d.). Eron yksinäisyydestä. Haettu 13.5.2024. <https://www.mtkl.fi/mika-askarruttaa/yksinaisyys/>

Mielenterveystalo. Yksinäisyyden omahoito-ohjelma. (n.d.). Haettu 12.5.2024. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/yksinaisyysden-omahoito-ohjelma/miten-yksinaisyysden-keha-syntyy>

Mieli ry. (31.8.2021). Yleistä mielenterveyden häiriöistä. <https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/mielenterveyden-hairiot/>

Nordling, E. & Rissanen, P. (2020). Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Mielenterveystyö uudistuu. Toipumisorientaation teoreettiset lähtökohdat. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140792/URN_ISBN_978-952-343-591-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Päihdelinkki (11.4.2023). Päihdepalveluja aikuisille. <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/paihdeongelmien-hoito/paihdepalveluja-aikuisille/>

Päihdelinkki. (19.12.2019). Toipumisorientaatio riippuvuus- ja mielenterveys-työssä. <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/paihdeyon-menetelmat-ja-koulutus/toipumisorientaatio-riippuvuus-ja-mielenterveystyossa/>

Päihdelinkki. (4.12.2020). Riippuvuus. <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/mielenterveys/riippuvuus/>

Salonen, K. (2013). Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön: Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. (s. 17-19). Turun ammattikorkeakoulu. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sitra. Yhteisöllisyys ruokkii uusia toimintatapoja. (n.d.). Haettu 13.5.2024. <https://www.sitra.fi/aiheet/yhteisollisyys/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (5.12.2023b). Toipumisorientaatio. <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/toipumisorientaatio>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (7.12.2023a). Mielenterveyshäiriöt. <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyshairiot>

LIITE 1: SAATEKIRJE HENKILÖKUNNALLE

SAATEKIRJE HENKILÖKUNNALLE

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyöni tavoitteena on tarkastella mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kokemaa yksinäisyyttä, sekä yhteisöllisyyden merkitystä osana toipumisorientaatiota.

Opinnäytetyöni toiminnallisen osuuden toteutan täällä omalla työpaikallani ja tähän liittyen järjestän asumisyksikön asiakkaille, sekä henkilökunnalle tapahtumapäivän ”wanhat autot”. Tapahtuma on järjestetty kerran aikaisemmin ja se osoittautui hyvin suosituksi. Tapahtumapäivän osallistujaprosentti oli suuri ja toive uudesta tapahtumasta lähti asiakkailta.

Tapahtuma oli hieno esimerkki yhteisöllisestä toiminnasta, johon osallistui hyväntekeväisyyden nimiin useita kuljettajia ajoneuvoineen ja ystävineen. Asiakkaat tutustuivat uusiin ihmisiin ja myös he, keille sosiaalisuus ei ole tyypillistä, rohkaistuivat ottamaan kontaktia kuljettajiin. Tapahtuma yhdisti erilaisia ihmisiä riippumatta heidän historiastaan, sosiaalisesta taustasta, tai mielenterveystilanteesta. Tapahtumaa muisteltiin pitkään ja myös ajoneuvojen kuljettajat antoivat positiivista palautetta päivästä.

Tulevan tapahtumapäivän aikataulu on joustava, eivätkä kaikki ajoneuvot saavu samaan aikaan, mutta olen suunnitellut päivään selkeämpää runkoa ja lisännyt yhteistä rentoa ajanvietettä grillailun merkeissä.

Tulevan tapahtumapäivän suunnittelussa olen ottanut huomioon myös asiakkaiden toiveet siitä, että he pääsisivät tällä kertaa ajoneuvojen kyytiin pienelle ajelulle. Järjestän asukkaille erikseen infotilaisuuden tulevasta tapahtumasta, jossa käyn läpi päivän kulkua.

Tapahtumapäivän toteutuksen suunnittelussa olen tehnyt yhteistyötä viriketyöryhmän kanssa ja päivän toteutukseen osallistuu lisäksi paikalla oleva henkilökunta, sekä vapaaehtoisia.

27.6 Wanhat autot

- ajoneuvot saapuvat klo 15 alkaen
- ajoneuvoihin ja kuljettajiin tutustuminen
- grillailua ja kahvittelua
- valokuvien ottamista ”lempiautoni ja minä”. Asiakkaille tuloste
- halukkaat pääsevät pienelle ajelulle
- iltapalan aikaan palautteen keräys. Palautteen käyn läpi asukkaiden kanssa erikseen sovittuna ajankohtana.

Kääntykää puoleeni, mikäli teillä herää mitään kysymyksiä toimintapäivään liittyen.

Yhteistyöterveisin

Marika Koivula

LIITE 2: TAPAHTUMAPÄIVÄN ESITE

Wanhhat autot

**TORSTAINA 27.6
KLO 15 ALKAEN**

Autot ovat täällä taas! Luvassa upeita ajoneuvoja, mukavaa yhdessäoloa sekä makkaranpaistoa.

Tapahtuma on osa opinnäytetyötäni ja toivonkin, että osallistutte palautteen keräämiseen tapahtuman jälkeen. Tapahtumaan osallistuminen ja palautteen antaminen on vapaaehtoista.

Terkuin Marika

LIITE 3: TAPAHTUMAPÄIVÄN AIKATAULU

Wanhat autot -tapahtuma to 27.6.24 klo 15-17

1. KERROS:	2. KERROS:	3. KERROS:	TUKARIT:	LISÄKSI:	TALKOOLAISET:
A+I: työntekijä 7-21 A: työntekijä 8-15.40 työntekijä 9-17	A: työntekijä 7.30-12.30 työntekijä 7.30-15.30 I: työntekijä 11.50-20 työntekijä 12-20	A: työntekijä 7-14 I: työntekijä 13.20-21	A: työntekijä 7.30-15.30 I: työntekijä 12.50-20.30	esihenkilö 8- tiiminvetäjä 8-16 sairaanhoitaja 8-16	Marika Marikan mies

*** Viim. klo 13 päiväkahvit kerroksissa.

Muistuttakaa samalla tapahtumasta ja että päivällistä ei kerroksissa erikseen ole → kaikki toimintakykyiset ulos ruokailemaan.

*** Klo 13.30 mennessä työntekijöiden autot pois päätalon pihasta.

N. klo 13.00 →

- työntekijä 1. kerrokseen esivalmistelemään ruokajuttuja yms., työntekijä auttaa jos ehtii.
- työntekijä + työntekijä organiso: 2 pöytää ulos; toinen 1. kerroksesta, toinen 2. kerroksesta.
- N. klo 13.30 Marika talolle; järjestelyä, palautepiste, autoilijoiden ohjaus

N. klo 14.00 →

- työntekijä organiso: tarjottavia ulos
- Viim. klo 14.00 grilli lämpiämään ja grillauksen aloitus; työntekijä ja Marikan mies

Tapahtuma alkaa klo 15.00

- ohjatkaa kerroksista asukkaita ulos tapahtumaan
- kaikki toimintakykyiset itse ulos ruokailemaan, sisälle tarjoilu vain poikkeustapauksissa
- Traktori-ajelulle mukaan työntekijä
- Jos saadaan polaroid-kamera, kuvia esim. teemalla: minä ja lempi-autoni
- Kaikki tapahtuman aikana työvuoroissa olevat osallistuvat tapahtumaan

Tapahtuma on osa Marikan opinnäytetyötä ja kaikki palaute hänelle tärkeää.

Tuetaan työkaveria opiskeluissa, muistetaan antaa palautetta ja kirjataan Marikalle ylös asukkaiden antama palaute!

LIITE 4: PALAUTEPISTE

**LIITE 5: HENKILÖKUNNAN JA ASIAKKAIDEN PALAUTELO-
MAKE**

**HENKILÖKUNNAN PALAUTE TOIMINTAPÄIVÄSTÄ
(nimettömänä)**

Mikä meni hyvin?

Mitä olisi voinut tehdä toisin?

ASIAKKAIDEN PALAUTE TOIMINTAPÄIVÄSTÄ (nimettömänä)

Henkilökunta voi kirjoittaa tähän ihan vapaalla tyylillä, jos ovat kuulleet asiakkailta jotain palautetta toimintapäivästä. Esim. kivaa oli / en tykännyt yms.